

POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMET

Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 18.10.2024 nr 5-1/67-1

Meie 11.11.2024 nr 1.2-4/146-2

Arvamus

Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) tutvus Euroopa Liidu määruste algatustega ja edastame oma tähelepanekud.

Määrusest 671 loeme välja, et isikutunnistuse all mõeldakse nii kodaniku isikutunnistusi, EU kodaniku isikutunnistusi ja Liidu kodaniku pereliikme elamisõiguse elamisloakaarte. Samas regulatsioon ei laiene tähtajalise ja pikaajalise elaniku elamisloa omanikele, kellel on elamisloakaart. Loodav lahendus peab töötama ka passidega. Seega tuleviku arenduste vaates peame arvestama, et päris kõikidele dokumendiliikidele see lahendus ei laiene.

Määruste jõustumisel peab hakkama dokumendi taotlejalt küsima, kas soovitakse ka DTC-d. Lisaks peab olema seda võimalik inimesel küsida ka pärast dokumendi väljastamist nii teeninduses kui ka kaugelt. Seega dokumendi taotlemise protsessi tuleb nii õigusloomes, kui ka arenduste vaates ette näha vajalikud muudatused. Määruse algatustest jääb aga meie jaoks ebaselgeks, kas registreerimise protsess viiakse läbi eu-LISA poolt arendatavas rakenduses või tuleb riikidel selleks midagi siiski eraldiseisvalt arendada.

Määruse 671 järgi on suures plaanis liikmesriikide ülesanne tagada läbi PKI, et dokumendil olev sertifikaadiahel on autentne (vastu CSCA-d) ning tuleb teha näovõrdlus (live nägu vs kiibi foto). Määruse 670 artiklis 9 tuuakse välja liikmesriikide kohustused, kuid seal ei tooda eraldi välja, et liikmesriikide kohustus oleks ka näovõrdluse lahendus luua. Mainitakse üksnes turvalise kanali loomist. Kas see näovõrdluse lahendus on juba loodava rakenduse skoobis, mida saab kasutada?

Lisaks, määruse 671 punktis 13 on kirjas, et liikmesriigid peavad vahetama omavahel teavet, mida on vaja digitaalsete reisitunnistuste autentsuse ja kehtivuse kontrollimiseks. Selle osas märgime, et tänane SPOC-i projekt on olnud väga vaevaline, kus liikmesriigid peavad omavahel sertifikaatide infot vahetama. Samas viisa QR-koodi kontrollirakenduses laaditakse sertifikaadid üles tsentraalselt. Kuna tehnilist kirjeldust veel ei ole, siis ei oska hinnata, kui keeruline see antud algatuse puhul olema hakkab.

PPA hakkab koostöös SMITiga 2025. aastal ette valmistama uute automaatsete piirikontrolli väravate hanget. Uued väravad on plaanis kasutusele võtta 2026. aastal. Selleks, et võimaldada tulevikus piiriületamisel digitaalse reisitunnistuse kasutamist peab PPA uute hangete ettevalmistamisel arvestama kavandatud algatustega. Selleks, et töödelda digitaalset reisitunnistust peab arvestama ka olemasoleva piirikontrolli andmekogu arendamisega. Kuna

antud arenduste kulud jäävad liikmesriigi kanda, siis peab sellega arvestama eelarvete kavandamisel. Kuna tegemist on algatusega ning täpsemaid tehnilisi kirjeldusi, menetluse põhimõtteid ja nõudeid ei ole kinnitatud, on hetkel keeruline hinnata, kas ja milline ressursivajadus tekib lisaks arendustele digitaalsete reisitunnistuste menetlemisel enne kavandatud välispiiri ületamist. Selleks palume PPA-d kursis hoida kõikide antud teemat puudutavate arengutega.

Üldise märkusena lisame veel, et hetkel on algatuste järgi projekti ellu rakendamise ajaks planeeritud 2030. aasta. Arvestades, et selleks peab keskse lahenduse arendama eu-LISA ja teades, kui paljude EL kesksete lahenduste arendustega ollakse täna juba ajakavadest väga oluliselt maas ja millised suured tööd veel eu-LISAl ees on, siis peaks EL tasemel tõsiselt mõtlema, kas see ajaraam on realistlik ning mitte võtma õigusaktide tasandil kohustusi, mida praktikas tegelikult sellises ajaraamis rakendada ei jõuta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liis Valk
politseimajor
arendusosakond, identiteedi ja staatuste büroo
büroo juht

Liis Valk, 6123080, liis.valk@politsei.ee